

Edward Krasieński

Instytut Sztuki, Polska Akademia Nauk (PL)

ORCID: 0000-0001-8320-177X

Zofia Jasińska (1930–2022) Wspomnienie

Abstract

Zofia Jasińska (1930–2022): In Memoriam

An *In Memoriam* about Dr Zofia Jasińska (1930–2022), scholar of the history of Polish theatre and editor, who worked at the Theatre Museum in Warsaw as an inventory curator for almost thirty years. The article describes her student years at the Catholic University of Lublin, her work at the Bibliographic Institute of the National Library in Warsaw, her long time collaboration as a theatre reviewer with the Kraków socio-cultural magazine *Tygodnik Powszechny*, her underground activity during communist rule, and her participation in the amateur theatre movement and in religious associations. It characterizes her most important scholarly and documentary works, thanks to which she is remembered as an outstanding theatre historian and an exemplary editor and documentarian.

Keywords

Zofia Jasińska, theatre research, theatre criticism

Abstrakt

Wspomnienie o dr Zofii Jasińskiej (1930–2022), badaczce dziejów teatru polskiego i edytorce, która przez blisko trzydzieści lat pracowała w Muzeum Teatralnym w Warszawie na stanowisku kustosa-inwentaryzatora. W artykule przedstawiono lata jej studiów na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, pracę w Instytucie Bibliograficznym Biblioteki Narodowej, wieloletnią współpracę recenzentki teatralnej z krakowskim *Tygodnikiem Powszechnym*, działalność konspiracyjną w latach PRL, uczestnictwo w amatorskim ruchu teatralnym oraz w stowarzyszeniach religijnych. Scharakteryzowano jej najważniejsze prace naukowe i dokumentacyjne, dzięki którym jest pamiętana jako wybitna historyk teatru, wzorowa edytorka i dokumentalistka.

Słowa kluczowe

Zofia Jasińska, badania teatralne, krytyka teatralna

Urodziła się 19 listopada 1930 w Starym Zamościu, wsi odległej trzynaście kilometrów od Zamościa. Ojciec Franciszek Jasiński (1895–1972), absolwent warszawskiego Konserwatorium Muzycznego, zajmował tam posadę organisty, matka Helena z Paczosów (1896–1982) w roku 1926 musiała porzucić zawód nauczycielki, by wychowywać kolejne dzieci. Zofia była najmłodszą z czwórki rodzeństwa: Maria (ur. 2 stycznia 1926 w Zamościu), polonistka, wieloletnia profesorka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; Stanisław (ur. 14 lutego 1927 w Wołominie), weterynarz; Janusz (ur. 4 września 1928 w Wołominie), olsztyński profesor, historyk Warmii, Mazur i Prus Wschodnich, który dzieje rodziny interesująco i sumiennie opisał i udokumentował w książce *Czas odległy i bliski* (1998).

Zofia dorastała w parterowym domku przy parafii św. Michała na lubelskich Bronowicach. Do Szkoły Powszechnej nr 5 przy ul. Archidiakońskiej 3 uczęszczała wraz z bratem Januszem w latach okupacji niemieckiej. Po wojnie uczyła się najpierw w Państwowym Gimnazjum Żeńskim im. Unii Lubelskiej, potem w prywatnej Szkole Ogólnokształcącej Stopnia Licealnego ss. Urszulanek, której władze odebrały prawo wydawania świadectw maturalnych. Egzamin dojrzałości zdała więc jako eksternistka w 1950 przed Państwową Komisją Egzaminacyjną. Jesienią tego roku rozpoczęła studia polonistyczne na KUL-u. Spotykaliśmy się w studenckim Kole Polonistów, gdzie Zofia prowadziła Sekcję Teatrolologiczną. W styczniu 1955 otrzymała stopień magistra na podstawie pracy z teorii teatru *Problem tekstu pobocznego w dramacie polskim*, pisanej pod kierunkiem Ireny Sławińskiej. Od sierpnia 1955 do listopada 1965 pracowała w Instytucie Bibliograficznym Biblioteki Narodowej, w redakcji *Bibliografii Zawartości Czasopism*, zajmując się działem kulturalnym: literaturą, sztuką, teatrem, filmem.

Równocześnie rozpoczęła współpracę z *Tygodnikiem Powszechnym*, wydawanym wówczas pod godłem PAX-u, po zawieszeniu pisma Jerzego Turowicza w czerwcu 1953 za odmowę zamieszczenia poddańczego nekrologu po marcowym zgonie Józefa Stalina. Debiutowała recenzją „Cena dobra” ze sztuki Brechta *Dobry człowiek z Seczuanu* (1956 nr 15). Sama tak wspominała te prymicie dziennikarskie:

Recenzentkę zrodziła we mnie sztuka Brechta *Dobry człowiek z Seczuanu*, a właściwie Halina Mikołajska grająca tam główną rolę. Zachwyliłam się tym spektaklem w Teatrze Domu Wojska Polskiego (1956 r.), a przede wszystkim Mikołajską tak, że szybko chwyciłam za pióro i napisałam relację do krakowskiego *Tygodnika Powszechnego*, którego byłam wierną czytelniczką. Bronek Mamoń (też absolwent KUL-u, prowadził dział kulturalny) wydrukował to i zaproponował mi

systematyczne omawianie spektakli warszawskich. Tak się zaczęła moja przygoda recenzentki i trwała chyba do 1978 roku. Ceniłam sobie we współpracy z redakcją swobodę i niezależność, jaką mi dano w wyborze i ocenianiu przedstawień.¹

Po odzyskaniu *Tygodnika* przez dawną redakcję w grudniu 1956 pracowało w nim aż dwu zaprzyjaźnionych z Zosią kolegów uniwersyteckich: Bronisław Mamoń, początkowo korektor i adiustator, potem kierownik działu literackiego, recenzent teatralny i krytyk literacki, oraz Jerzy Kołłątaj, sekretarz redakcji. Jasińska ogłaszała po parę tekstów rocznie: recenzje z kilku wybranych sztuk, przeglądy sezonu, występy gościnne teatrów obcych². Nadmiar tematów i materiału sprawił, że wyrobiła w sobie umiejętność skrótu, szanowania słów, dar syntezy. Odnosiła widać sukcesy, skoro po pół wieku przywoływana jest z szacunkiem przez monografistów Haliny Mikołajskiej (Joanna Krakowska), Janusza Warmińskiego (Aneta Kielak-Dudzik) czy Zygmunta Hübnera (Grzegorz Kozak). Jeszcze w marcu 1979 zamieściła w *Tygodniku* recenzję z trzech premier romantycznych i neoromantycznych w warszawskich teatrach: *Dziadów kowieńskich* w opracowaniu Jerzego Kreczmara w Teatrze Współczesnym, *Nocy listopadowej* w reżyserii Macieja Prusa w Teatrze Dramatycznym, *Tryptyku listopadowego* w układzie tekstu Józefa Grudy, inscenizacji i reżyserii Warmińskiego w Teatrze Ateneum³. Bodaj ostatnią recenzję (z zaznaczoną ingerencją cenzury) w krakowskim tygodniku opublikowała w styczniu 1983, zachwycona widowiskiem Kazimierza Dejmka w Teatrze Polskim *Gra o Narodzeniu i Męce*. Znamienne są tu ostanie dwa zdania: „Jesteśmy u stóp krzyża. Poranek Zmartwychwstania jeszcze nie zaświtał”⁴. Takich aluzji, symboli, niedopowiedzeń pełno jest w tekstach Jasińskiej. Trzeba tu jeszcze przypomnieć, że co najmniej trzy recenzje ogłosiła w *Więzi*. Ostatnia z jej publikacji w tym miesięczniku opisuje plastycznie pamiętny *Mord w katedrze* Eliota w reżyserii Jerzego Jarockiego, odegrany sześciokrotnie od 9 marca 1982 w warszawskiej Katedrze św. Jana⁵. Warto zebrać i wydać te felietony teatralne, pisane rzeczowo, sprawiedliwie, bez emocji, a z talentem i rozeznaniami przedmiotu. Jedną recenzję z grudnia

¹ Zofia Jasińska, „Wszystko ma swój czas”, w: *Z dyplomem ku Ł w Polskę: Wspomnienia i relacje*, red. Zofia Jasińska i Maria Staniszewska (Lublin: Norbertianum, 1994), 79.

² Część tekstów krytycznych Zofii Jasińskiej została zebrana na stronie Encyklopedii Teatru Polskiego: <https://encyklopediateatru.pl/osoby/40922/zofia-jasinska>.

³ Zofia Jasińska, „Mickiewicz i Wyspiański”, *Tygodnik Powszechny*, nr 10 (1979), <https://encyklopediateatru.pl/artykuly/72844/mickiewicz-i-wyspianski>.

⁴ Zofia Jasińska, „*Gra o Narodzeniu i Męce*”, *Tygodnik Powszechny*, nr 3 (1983), <https://encyklopediateatru.pl/artykuly/141244/gra-o-narodzeniu-i-mece>.

⁵ Zofia Jasińska, „Los w rękę Boga”, *Więź*, nr 6 (1982), <https://encyklopediateatru.pl/artykuly/59309/los-w-reku-boga>.

1967, zatrzymaną przez cenzurę, opublikowaliśmy w zeszycie monograficznym *Pamiętnika Teatralnego* poświęconym *Dziadom* Dejmka⁶.

Od grudnia 1965 związana była na stałe jako kustosz-inwentaryzator z warszawskim Muzeum Teatralnym, przy odbudowanym Teatrze Wielkim. Otoczona aurą „teatrowiska”, tradycją, architekturą gmachu i placu Teatralnego, rzeźbami, obrazami, pamiątkami i wszelakiego rodzaju dokumentami – zaczyna z pasją uprawiać historię teatru pod czułą opieką kierownika placówki Józefa Szczublewskiego. Najpierw w 1969 roku wydaje w białej serii PIW-u „Monografie czołowych artystów sceny polskiej” niepozorną, ale znakomicie udokumentowaną rozprawę o Józefie Kotarbińskim⁷. Praca odsłania wiele zalet jej warsztatu historycznoteatralnego: świetną znajomość epoki, swobodę i krytycyzm w wykorzystywaniu źródeł, przejrzystą kompozycję problemową, precyzyjny opis i komentarz, talent pisarski. Urodę tej opowieści podnosiły liczne cytowane fragmenty z zachowanej korespondencji Lucyny i Józefa Kotarbińskich. Wzorową edycję tego bezcennego zespołu, z efektownym wstępem i szczegółowymi przypisami, Jasińska wyda dziewięć lat później⁸. W 1976 roku ogłosi *Żywość Kazimierza Kamińskiego* w nowej i przelotnej serii PIW-u zainicjowanej dwiema pracami Szczublewskiego – *Żywotem Osterwy* (1971) i *Żywotem Modrzejewskiej* (1975). To dzieło stanie się przedmiotem obrony doktorskiej w Instytucie Sztuki PAN 16 lutego 1976. Niecodzienne wydarzenie i niezwykła książka, którą recenzowali Irena Sławińska i Bohdan Korzeniewski. Tytuł przedstawianej rozprawy doktorskiej brzmiał odmiennie: *Kazimierz Kamiński, człowiek, aktor, reżyser*. Recenzentów i czytelników zaskoczyła nowa forma udokumentowanej biografii, rodzaj kalendarium, którego zasadę kompozycyjną stanowi układ chronologiczny z datami rocznymi, miesięcznymi i dziennymi. Minimum tekstu autorskiego, jedynie zdania wprowadzające czy dyskretnie komentujące przedstawiane dokumenty, źródła archiwalne, prasowe, fragmenty korespondencji czy wspomnień – przy pełnej dbałości o zarysowanie tła epoki, panoramy wydarzeń teatralnych, działalności artystycznej bohatera i jego życia osobistego. Przy tak znikomej „ingerencji autorskiej” na plan pierwszy wysuwają się jakość i rozmiary zgromadzonego materiału oraz dramaturgia rozprawy ujawniająca się w konstrukcji: wybór, selekcja, zderzanie faktów i cytatów, doprowadzane chwilami do mistrzostwa.

⁶ Zob. Edward Krasiński i Magdalena Raszewska, „Recenzje zatrzymane przez cenzurę”, *Pamiętnik Teatralny* 54, z. 3/4 (2005): 381.

⁷ Zofia Jasińska, *Józef Kotarbiński* (Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1969).

⁸ Zofia Jasińska, oprac., *Listy Lucyny i Józefa Kotarbińskich* (Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1978).

ZE ZBIORÓW PRYWATNYCH EDWARDA KRASIŃSKIEGO

Na tarasie Teatru Wielkiego, 1968, od lewej:
Katarzyna Szczepkowska, Ewa Jeglińska, Józef Szczublewski,
Zofia Jasińska, Janina Pudetek, Edward Krasieński,
Magdalena Ciesielska, Ewa Makomaska

Recenzenci zgodnie uznają, że dysertacja przełamuje szablon ciężkich prac krytyczno-dokumentalnych, ma wartość poznawczą, staje się lekturą lekką i zajmującą, jak *vie romancée*, także w kontekście ówczesnej krytyki teatralnej podejmującej arcyciekawe próby portretu aktorskiego. Analizują trudny i sporny problem metodologiczny, jaki stawiają prace tego typu – odległe od syntezy. Korzeniewski – chwilami kpiący i ironiczny – wątpi, „czy forma zapisu kronikarskiego jest właściwym narzędziem dla pracy badawczej” i czy rozbudza ciekawość poznawczą. Zarzuca doktorantce świadomą imitacją obu kronik Szczublewskiego w warstwie kompozycyjnej i stylistycznej, choć przecież miało to być zasadą całej serii. W przekonaniu recenzenta ogranicza to samodzielność i odkrywczność badań, choć opracowania dokumentacyjne uzyskały równouprawnienie przy zdobywaniu stopni naukowych. W tym naśladownictwie autorka jest ujmująca w dokładności, skrętności, trosce o każdy szczegół i informację. Korzeniewski zauważa jednak, że cytaty z recenzji i powielane wielokrotnie wyrazy najwyższego uznania, które kiedyś coś znaczyły, bo odnosiły się do żywego człowieka, dzisiaj są pustymi słowami zdumienia i zachwytu.

Może nabrałyby więcej sensu, gdyby odnosiły się do postaci scenicznej wprowadzonej do rozprawy nie tylko poprzez wzmiankę w recenzji. Wymagałoby to, rzecz prosta, i dobrej znajomości wybitniejszych ról Kamińskiego, i umiejętności odnalezienia w nich tych samych podniet i zadań, które pobudzały twórczość aktora. Może wtedy zbliżylibyśmy się trochę do sekretu, który legenda Kamińskiego ukrywa. Równie prawdopodobne jest jednak przypuszczenie, że sekret ten przepadł wraz z życiem twórcy i nigdy już go nie odnajdziemy. Gdyby nawet Kamińskim zajął się ktoś obdarzony wyobraźnią i słowem zdolnym ją [go] wyrazić, czyli pisarz, to i tak nie zdobylibyśmy pewności, że odkrył nam tajemnicę prawdziwą.⁹

Niepomna tej cennej refleksji metodologicznej Jasińska podjęła próbę, by materię *Żywotów* – porzuciwszy formę kalendarium – przenieść do ambitnej opowieści kronikarskiej *Saga rodu Leszczyńskich-Rapackich* (2010). Swojemu eposowi historycznemu, w którym przybliży postaci Bolesława Leszczyńskiego, Wincentego Rapackiego, Honoraty Leszczyńskiej, Jerzego Leszczyńskiego, Leokadii Pancewicz-Leszczynskiej, Wincentego Rapackiego-syna i Anny Leszczyńskiej, autorka poświęciła wiele lat uporu i wyrzeczeń. Ta benedyktyńska praca, cudownie ilustrowana 133 fotografiami, ze smakiem opracowana edytorsko w Oficynie Wydawniczej Errata i Instytucie Sztuki PAN, przyniosła wyraziste, choć nadto fragmentaryczne, wizerunki wielkich artystów. Powstał wymowny pomnik rodów aktorskich, a zarazem ciekawy podręcznik dziejów teatru polskiego XIX i XX wieku.

Ogłaszała też Jasińska artykuły, szkice i materiały źródłowe w *Scenie*, *W drodze*, a przede wszystkim w *Pamiętniku Teatralnym*. Na łamach *Pamiętnika* ukazało się kilka jej prac dokumentacyjnych: „Spór Kotarbińskiego z Pawlikowskim: Kraków 1894–1897” (1970 z. 1/2); „Wokół trylogii *Zygmunt August* Rydla” (1971 z. 3/4), z aneksem zawierającym korespondencję Rydla z Kotarbińskim, Śliwickim, Siemaszkową, Solskim, Grzymałą-Siedleckim; „Teatr i Kopernik” (1974 z. 1), z wykazem inscenizacji sztuk o Mikołaju Koperniku z lat 1869–1973; „Syn i matka: Z korespondencji Edmunda Weycherta 1903–1909” (1978 z. 1/2); „Arnold Szyfman – kolekcjoner” (1982 z. 1/4); „Archiwalia Muzeum Teatralnego w Warszawie (1976–1991)”, z fotografiami eksponatów (1991 z. 2).

Przez wszystkie lata pociągało ją życie aktywne i praca organizacyjna, najchętniej w pobliżu teatru. W maju 1957 przygotowała wieczór poezji maryjnej w kościele św. Marcina przy ul. Piwnej w Warszawie, potem wieczór poetycki

⁹ Archiwum Zakładowe Instytutu Sztuki PAN, 62/21, Bohdan Korzeniewski, *Ocena rozprawy doktorskiej p. mgr Zofii Jasińskiej pt. „Kazimierz Kamiński, człowiek, aktor, reżyser”, wykonanej pod kierunkiem prof. dr Zbigniewa Raszewskiego*, mps powielony, 3–4.

w Laskach, rozpoczynając wieloletnią współpracę z warszawskim Klubem Inteligencji Katolickiej. Pod egidą klubu, we współpracy z Wiesławą Sanecką założyła teatr pod nazwą Sekcja Teatru i Dramatu KIK w surowych wtedy i pełnych gruzu podziemiach kościoła Wszystkich Świętych. Wsparli tę inicjatywę ks. Jan Zieja i – dzięki jego staraniom – prymas Stefan Wyszyński. W latach 1957–1967 przygotowano tam wiele poważnych widowisk, między innymi *Zwiastowanie* Paula Claudela, fragmenty *Dialogów karmelitanek* Georgesa Bernanosa, *Cocktail Party* T.S. Eliota, własną adaptację *Pieśni o Bernardecie* Franza Werfla, *Małego księcia* Antoine'a de Saint Exupéry'ego, wreszcie *Morderstwo w katedrze* T.S. Eliota (utworowi zakazanemu w druku nadano tytuł *Tomasz Becket*). Taki repertuar nie pojawiał się w zawodowych teatrach polskich.

Jasińska objawiła też temperament społecznika. W połowie 1978 roku, za sprawą przyjaźni z koleżanką uniwersytecką Anką Kowalską, poetką i działaczką opozycyjną, rozpoczęła współpracę z działaczami KOR-u. Jej mieszkanie przy Jaszowieckiej na Sadybie stało się magazynem i bazą kolportażową *Komunikatów KOR*, następnie *Biuletynu Informacyjnego*. Z czasem kolportowano nowe pisma drugiego obiegu, jak *Głos*, *Zapis*, *Krytyka*, łódzki *Puls*, lubelskie *Spotkania*, krakowski *KOS*. Tu przechowywano książki Niezależnej Oficyny Wydawniczej (NOWA) i Biblioteki *Głosu*. W stanie wojennym Jasińska zbierała, zapisywała i udostępniała relacje o bieżących tragicznych wydarzeniach. Znowu w jej mieszkaniu składano druki z wydawnictwa konspiracyjnego „Krağ”, *Tygodnik Mazowsze* i inne pisma, które dostarczała do Biblioteki Narodowej, Biblioteki IBL, Biblioteki Głównej KUL. Współpracowała z profesorem Władysławem Chojnackim z Instytutu Historii PAN, który w Paryżu ogłosił pod pseudonimem Józefy Kamińskiej bibliografię drugiego obiegu z lat 1981–1986. Na Jaszowieckiej odbywały się konspiracyjne zebrania władz mazowieckiej Solidarności. W 1983 roku, gdy w jej oczyszczonym na szczęście wcześniej mieszkaniu przeprowadzono rewizję, Zofia przesiedziała czterdzieści osiem godzin w Pałacu Mostowskich. Do procesu nie doszło z powodu ogłoszonej amnestii. Niemordowana kolportowała wydawnictwa drugiego obiegu aż do Okrągłego Stołu. Dzięki niej i w naszej domowej bibliotece znajduje się niemało tych druków zakazanych.

Nie można pominąć jej życia medytacyjnego i religijnego. Od jesieni 1976 Zofia uczestniczyła w Ruchu Odnowy w Duchu Świętym. 19 października 1976 ks. Bronisław Dembowski zainicjował w kościele św. Marcina grupę modlitewną „Maranatha”, inaugurując w Polsce nurt charyzmatyczny, któremu Zofia została wierna do końca. To ta grupa gromadziła się od 16 października 1979, w każdą rocznicę wyboru Karola Wojtyły na papieża, na Placu Zwycięstwa (dziś Piłsudskiego), by zapalić znicze, złożyć kwiaty, odmówić modlitwy i intonować pieśni pobożne. Mimo represji milicji zwyczaj układania kwiatnych krzyży na

placach i ulicach stał się zwyczajem ogólnopolskim, chociaż po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 władze wypowiedziały ostrą walkę tej „wojnie kwietnej”.

Przez dwanaście lat, od 1968 do 1980, siadywaliśmy razem w Zareducu górnym Muzeum Teatralnego. Zosia miała biurko przy oknie od Wierzbowej, ja miałem w swoim narożniku aż dwa okna: z tyłu od Wierzbowej, z lewej od placu Teatralnego. Długo można by opowiadać o rozmowach, kwerendach, organizowanych tam spotkaniach, imieninach, jubileuszach, promocjach, które Zosia uwieczniała w kolejnych starannie prowadzonych albumach, wypełnionych wierszykami, żartami i fotografiami. W młodych latach przyciągała wzrok urodą, piękną drobną sylwetką, zaczesaną starannie do góry koroną włosów, elegancją stroju. W Muzeum ta radość życia stopniowo malała, Zosia zaczęła rozczesywać gadko na obie strony podcięte włosy i paradowała niezmiennie w sweterku. W 1994 roku przeszła na emeryturę, ale nie przerwała aktywności. Nigdy nie wyrzekła się przyjaźni, życzliwości, pomocy, oddania, społecznej ofiarności i głębokiej wiary.

Schyłek życia miała smutny. Opiekowała się nieprzerwanie samotnymi, chorymi seniorkami i seniorami, teraz sama potrzebowała pomocy. W ostatnich latach po pierwszym udarze miała w domu troskliwą opiekunkę z Ukrainy. Po jej wyjeździe zajmowały się nią koleżanki z kościoła św. Marcina, organizowano pomoc kilka razy w tygodniu, aż do drugiego udaru, który spowodował upadek i utratę przytomności. Została przewieziona do Olsztyna, gdzie przebywała w dwu domach opieki, świadoma, z pełnym kontaktem, ale bardzo osłabiona. Po paru miesiącach pobytu w Olsztynie – jak informowała nas Jolanta Świdrowska – przewróciła się niefortunnie po raz trzeci. Efektem były kolejne złamania i zanikający kontakt. Zmarła 18 grudnia 2022.

Bibliografia

Jasiński, Janusz. *Czas odległy i bliski: Paczosowie i Jasińscy w XIX i XX wieku, Zamojszczyzna – Lublin*. Olsztyn: Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, 1998.

Jasińska, Zofia. „Archiwalia Muzeum Teatralnego w Warszawie (1976–1991)”. *Pamiętnik Teatralny* 40, z. 2 (1991): 242–251.

Jasińska, Zofia. „Arnold Szyfman – kolekcjoner”. *Pamiętnik Teatralny* 31, z. 1/4 (1982): 369–379.

Jasińska, Zofia. *Józef Kotarbiński*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1969.

- Jasińska, Zofia. *Na scenie teatru i życia: Saga rodu Leszczyńskich-Rapackich*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza Errata, 2010.
- Jasińska, Zofia. „Spór Kotarbińskiego z Pawlikowskim: Kraków 1894–1897”. *Pamiętnik Teatralny* 19, z. 1/2 (1970): 82–94.
- Jasińska, Zofia. „Syn i matka: Z korespondencji Edmunda Weycherta 1903–1909”. *Pamiętnik Teatralny* 27, z. 1/2 (1978): 151–177.
- Jasińska, Zofia. „Teatr i Kopernik”. *Pamiętnik Teatralny* 23, z. 1 (1974): 83–104.
- Jasińska, Zofia. „Wokół trylogii *Zygmunt August Rydla*”. *Pamiętnik Teatralny* 20, z. 3/4 (1971): 354–374.
- Jasińska, Zofia. „Wszystko ma swój czas”. W: *Z dyplomem KUL w Polskę: Wspomnienia i relacje*, redakcja Zofia Jasińska i Maria Staniszevska. Lublin: Norbertinum, 1994.
- Jasińska, Zofia. *Żywoć Kamińskiego*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1976.
- Jasińska, Zofia, oprac. *Listy Lucyny i Józefa Kotarbińskich*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1978.

EDWARD KRASIŃSKI

prof. dr hab., emerytowany profesor Instytutu Sztuki PAN, w latach 1993–2014 redaktor naczelny *Pamiętnika Teatralnego*. Główne zainteresowania badawcze: historia teatru, edytorstwo, muzealnictwo i archiwistyka. Zakres badań: dzieje teatru i dramatu polskiego w XX wieku; monografie syntetyczne teatrów warszawskich; edycje korespondencji, materiałów dokumentalnych i źródeł archiwalnych.